

Literatura Infantil

2012/2013

Codi: 103537

Crèdits ECTS: 6

Titulació	Pla	Tipus	Curs	Semestre
2500798 Graduat en Educació Primària	896 Graduat en Educació Primària	P	4	0

Professor de contacte

Nom: Teresa Colomer Martinez

Correu electrònic: Teresa.Colomer@uab.cat

Utilització d'idiomes

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Algun grup íntegre en anglès: No

Algun grup íntegre en català: Sí

Algun grup íntegre en espanyol: No

Prerequisits

L'alumne/a, com a futur mestre/a de primària, ha tenir un bon domini oral i escrit de la llengua catalana i de la llengua castellana (nivell C2 del Marc Europeu Comú de Referència).

Es recomana haver fet anteriorment i tenir aprovades les assignatures de Llengües i currículum i Llengües i aprenentatges.

Objectius

Assignatura optativa orientada a aprofundir en l'educació literària dels infants a l'escola. Adopta la forma de taller de tipus pràctic on s'adquireixen coneixements sobre el corpus literari i es desenvolupen habilitats de dinamització del material literari i ficcional a través de projectes literaris i d'animació a la lectura.

El seus objectius principals són assolir coneixements i desenvolupar habilitats sobre:

1. La planificació de l'educació literària a l'etapa primària.
2. Les característiques de la literatura infantil en els diferents formats i suports, impresos i en pantalla.
3. Els criteris de valoració i selecció escolar dels textos per a les activitats d'aprenentatge.
4. El disseny d'activitats segons diferents objectius educatius i amb diverses tècniques de realització.
5. La familiarització amb un ampli panorama de recursos bibliogràfics i digitals, tant de la producció per a infants, com de fonts de suport per a les activitats, que resulti útil per a la tasca professional dels mestres.

Competències

- Abordar amb eficàcia situacions d'aprenentatge de llengües en contextos multiculturals i plurilingües.
- Adquirir formació literària i conèixer la literatura infantil.
- Conèixer el currículum escolar de les llengües i la literatura.
- Conèixer i aplicar els processos d'interacció i comunicació a l'aula i dominar les destreses i habilitats socials necessàries per tal de fomentar un clima d'aula que faciliti l'aprenentatge i la convivència.
- Desenvolupar un pensament i un raonament crític i saber comunicar-se de manera efectiva, tant amb les llengües pròpies com en una tercera llengua.
- Fomentar la lectura i animar a escriure.

- Fomentar la lectura i el comentari crític de text dels diferents dominis científics i culturals continguts al currículum escolar.
- Treballar en equips i amb equips (del mateix àmbit o interdisciplinar).
- Utilitzar les TIC per aprendre, per comunicar-se i per col·laborar en els contextos educatius.

Resultats d'aprenentatge

1. Aplicar els coneixements adquirits a la selecció, lectura i interpretació de textos dels diversos dominis científics i culturals.
2. Conformar equips de treball capaços de desenvolupar les activitats de forma efectiva tant de manera presencial com telecol·laborant de diferents formes.
3. Conèixer i saber utilitzar els principals recursos i eines de consulta de la llengua.
4. Conèixer i utilitzar textos de literatura infantil per al desenvolupament d'activitats d'aprenentatge de les llengües en l'educació primària.
5. Conèixer i valorar el programari educatiu i els espais web pertinents per a l'ensenyament i l'aprenentatge de la literatura a primària.
6. Conèixer i valorar la producció de literatura infantil per a la selecció dirigida als diferents espais de lectura literària en l'escola.
7. Conèixer i valorar les característiques dels productes literaris audiovisuals i digitals per a nens.
8. Demostrar un coneixement de l'ús i registre acadèmic de les dues llengües oficials.
9. Dissenyar pràctiques de foment de la lectura i l'escriptura que incorporin els criteris de formació literària en els diferents nivells escolars.
10. Dissenyar propostes educatives d'ensenyament i d'avaluació que contemplin les diferents modalitats d'aprenentatge literari, de manera que considerin adequadament tots els continguts curriculars de l'àrea i responguin a la diversitat de l'alumnat.
11. Seleccionar la literatura infantil adequada als diferents objectius formatius escolars.
12. Ser capaç d'elaborar activitats i materials didàctics enfocats a l'aprenentatge de la llengua adaptats als contextos socials específics de cada centre educatiu.
13. Utilitzar els processos d'interacció i comunicació a l'aula en discussions sobre textos literaris que ajudin a construir col·laborativament interpretacions detallades dels textos.
14. Utilitzar la producció literària infantil per als objectius formatius de l'educació literària en l'escola.
15. Utilitzar les TIC/TAC en el disseny, desenvolupament i autoavaluació d'activitats d'aprenentatge en anglès.
16. Valorar les pràctiques d'animació a la lectura i a l'escriptura amb criteris de formació literària.

Continguts

1. El corpus i les fonts de suport

- 1.1. Tipus i gèneres de la producció de literatura infantil impresa, audiovisual i digital.
- 1.2. Les relacions entre codis: el text i la imatge, la lectura en pantalles, el trasvàs de les obres d'un codi a l'altre. Relacions i interaccions entre textos, lectors i autors.
- 1.3. La valoració de la qualitat dels textos. La literatura infantil com a reflex del món, proposta de valors educatius, situació en les tendències artístiques de l'època i situació en la tradició cultural catalana.
- 1.4. La selecció de textos literaris, literatura popular i literatura infantil a l'escola. Les adaptacions per a infants, els clàssics infantils i l'imaginari col·lectiu.
- 1.5. Establiment d'un bagatge personal de textos adequat a l'etapa primària.

2. El disseny d'activitats literàries

- 2.1. L'ús de fonts bibliogràfiques i digitals per a la selecció del corpus i per al disseny d'activitats literàries.
- 2.2. Organització de l'espai docent i planificació dels diferents tipus d'activitats.

2.3. Disseny de projectes i activitats literàries segons els paràmetres escollits: objectius educatius concrets, àmbits d'actuació escolar, destinataris i tipus de text.

2.4. Tècniques i tipus d'activitats: escriptura literària, explicació de contes, lectura expressiva, dramatització, discussió en grup, jocs poètics, etc.

Metodologia

Taller fonamentat en el treball sobre materials diversos i una tipologia variada d'activitats grupals i individuals que premetran a l'alumnat dur a terme i experimentar un ampli ventall de pràctiques d'aula, mitjançant les quals es desenvoluparan els continguts de l'assignatura.

Els estudiants també hauran de realitzar activitats autònomes i treballs en grup fora de l'aula i, eventualment, fer-ne la seva presentació i discussió a classe. També hauran de fer les lectures bibliogràfiques i de llibres infantils que s'indiquin.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Presencial	45	1,8	2, 6, 8, 13, 16
Tipus: Supervisades			
Tutorització en la preparació d'activitats	30	1,2	
Tipus: Autònomes			
Elaboració de treballs, preparació d'activitats i lectures	75	3	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 9, 10, 11, 12, 14, 15, 16

Avaluació

L'assistència a les classes presencials de l'assignatura és obligatòria. el 80% d'assistència és el mínim per poder tenir dret a l'avaluació; en cas contrari es considerarà no presentat. Amb aquesta condició prèvia, l'avaluació es durà a terme mitjançant les activitats d'avaluació descrites.

Per aprovar l'assignatura cal presentar totes les activitats. No s'aprovarà cap presentació, treball, activitat escrita o oral que no demostrï un bon domini de la llengua. Els estudiants que durant el curs hagin fet un seguiment adequat de l'assignatura, però no assoleixin els mínims per aprovar-la, tindran l'oportunitat de superar el curs amb els treballs autònoms addicionals, refent algunes de les activitats o mitjançant els mecanismes específics que estableixi el professorat. S'estudiarà cada cas i s'establirà el procediment concret en funció de la situació de cada estudiant.

Els resultats de cada una de les avaluacions es retornaran a l'alumnat en el termini màxim de tres setmanes després del seu lliurament i s'oferirà una data de revisió dintre dels 10 dies següents a la seva publicació.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Elaboració en grup d'un projecte d'educació literària a primària	40%	0	0	1, 2, 3, 4, 8, 9, 10, 11, 12, 14, 15, 16

Elaboració en grup d'una planificació temporal d'activitats literàries per a un curs de primària	40%	0	0	2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 16
Prova escrita individual sobre les lectures bibliogràfiques i de llibres infantils i juvenils	20%	0	0	5, 6, 7, 8

Bibliografia

- BASSA, R. i altres (2009): *Ombra viatgera. Els poemes a l'educació infantil i primària*. Palma: Moll.
- BRYANT, Sara C. (2008): *Com explicar contes*. Barcelona: Biblaria
- BULLICH, E.; MAURE, Mercè (1996): *Manual del rondallaire*. Barcelona: La Magrana
- CALLOW, J.; ZAMMIT, K. (2002). "Visual literacy: from picture books to electronic texts". En: M. Monteith (ed.). *Teaching primary literacy with ICT*. Buckingham: Open University Press: 188-201.
- CHAMBERS, Aidan (2009): *Dime. Los niños, la lectura y la conversación*. México: FCE.
- CHAMBERS, Aidan (2007): *¿Quieres que te cuente un cuento? Una guía para narradores y cuentacuentos*. "Fomentos lectores". Caracas: Banco del Libro.
- COLOMER, Teresa (2005): *Andar entre libros. La lectura literaria en la escuela*. México: FCE.
- COLOMER Teresa (2010): *Introducción a la literatura infantil y juvenil actual*. Madrid: Síntesis.
- COLOMER, Teresa (dir.) (2002): *Siete llaves para valorar las historias infantiles*. Madrid: Fundación Germán Sánchez Ruipérez.
- DESCLOT, Miquel (2007): *Poesies amb suc. Antologia de poesia per a infants*. Barcelona: La Galera
- DESCLOT, Miquel. "Parlar de poesia amb infants", text escrit per a Gretel: <http://literatura.gretel.cat/content/miquel-desclot>
- DURAN, Teresa; LUNA, Marta (2002): *Un i un i un... fan cent*. Barcelona: La Galera.
- LLUCH, Gemma (ed.) (2000): *De la narrativa oral a la literatura per a infants. Invenció d'una tradició literària*. Alzira: Bromera.
- MOLIST, Pep (2008): *Dins del mirall. La literatura infantil explicada als adults*. Barcelona: Graó.
- OLID, Bel (2011): *Les heroïnes contraataquen. Models literaris contra l'universal masculí a la literatura infantil i juvenil*. Lleida: Pagès editor. VIII Premi Rovelló d'assaig de literatura infantil i juvenil 2010.
- PRATS, Margarida (2002): "La poesia per a infants: un gènere entre el folklore i l'obra d'autor". Colomer, Teresa (ed.): *La literatura infantil i juvenil catalana: un segle de canvis*. Bellaterra: ICE-UAB, pp.45-56.
- PORTELL, Joan (ed.) (2004): *M'agrada llegir. Com fer els teus fills lectors*. Badalona: Ara llibres.
- REGÀS, Rosa. (2001). *Hi havia una vegada. Una tria de contes populars catalans*. Barcelona: La Magrana.
- RODARI, G. (2009): *Gramàtica de la fantasia*. Barcelona: Columna.
- RODRÍGUEZ ILLERA, J. I.; LONDOÑO, G. (2010): "Los relatos digitales como textos multimodales". En *El ebook y otras pantallas. Nuevas formas, posibilidades y espacios para la lectura*. 18 Jornadas de Bibliotecas Infantiles, Juveniles y Escolares. Fundación Germán Sánchez Ruipérez. Salamanca. pp.73-83.
- TEBEROSKY, Ana [amb col·laboració de COLOMER, T.] (2001): *Proposta constructivista per aprendre a llegir i a escriure*. Barcelona: Vicens Vives.

UNSWORTH, L. (2006). E-literature for children. Enchanting digital literacy learning. New York. Routledge.

Webs de recursos i centres de documentació

- Biblioteca Artur Martorell:

<http://w3.bcn.es/XMLServeis/XMLHomeLinkPI/0.4022.297840243.00.html>

- Biblioteca Xavier Benguerel. Centre de Documentació del Llibre infantil:

<http://www.bcn.cat/bibxavierbenguerel>

- CliJCAT (Consell Català del Llibre Infantil i Juvenil): <http://www.clijcat.cat/>

- Contacontes. Persones o grups que expliquen contes, tant en centres culturals diversos com en centres d'ensenyament. N'hi ha un gran nombre, alguns d'agrupats en l'associació "Contacontes: directori de contacontes en català": <http://www.contacontes.cat/directori.html>

"Hores del conte": n'ofereixen la majoria de biblioteques públiques i n'hi sol haver per a diverses franges d'edat.

- Fundación Germán Sánchez Ruipérez. Centro de Documentación e Investigación: www.fundaciongsr.es

- GRETEL: Pàgina de Literatura infantil de la UAB: <http://www.literatura.gretel.cat> Inclou una cinquantena de contes curts per a ser escoltats al apartat "Invitats. Narradors"

- <http://www.didacticolite.com/cat/index.php>: propostes de contes i activitats per a l'escola infantil i primària.

- <http://www.edu365.cat/infantil/poesia/portada.htm>: per a educació infantil amb poemes recitats, escrits i il·lustrats per temes i d'autors molt diversos.

- JOLIBERT, J. (coord.) (1992): *Formar infants productors de textos*. Barcelona: Graó.

- Musiquetes.cat: recull de cançons infantils tradicionals per escoltar en xarxa, forma part d'un dels projectes de la Bressola de la Catalunya Nord: <http://www.musiquetes.cat/canco/num/16>.

- *Quins llibres...?*: Tria feta pel Seminari de Bibliografia infantil i juvenil de l'Associació de Mestres Rosa Sensat. S'hi pot accedir tant a través del web de l'Associació (<http://www.rosasensat.org/textos/16/>), com a través del web del Departament d'Educació, dins de l'apartat d'Escola Oberta (http://www.xtec.net/epergam/quins/quins.htm?codi=quins_llib).

- Seminari de bibliografia infantil i juvenil de "Rosa Sensat": llibres recomanats (http://www.xtec.net/epergam/quins/quins.htm?codi=quins_llib).

- Servicio de Orientación a la Lectura (FGSR): llibres recomanats (www.sol-e.com).

- Tantàgora: associació de foment d'activitats de literatura oral (<http://www.tantagora.net/doc/home.php?l=ca>).

- *Una mà de contes*: contes per veure i escoltar, que es poden triar a partir del tema, l'autor, l'il·lustrador, l'origen geogràfic... (<http://www.unamadecontes.cat/>).

- XTEC, web del Departament d'Educació (<http://www.xtec.cat/>). En podem destacar l'apartat "Escola oberta", que inclou materials de tot tipus per a totes les assignatures i tots els nivells educatius (<http://www.xtec.cat/escola/index.htm>). A l'apartat de llengua catalana: "Una mà de contes", "Racó de contes", "El pou de la goja. Revista interactiva de literatura oral", "Els contes d'en Tom i la Laia", etc.

- <http://www.edu365.cat/infantil/poesia/portada.htm> (per a Educació infantil amb poemes recitats, escrits i il·lustrats per temes i d'autors molt diversos)

- Recul·le webs de poesia per a infantil i primària: http://www.xtec.cat/crp-bages/html/poesia/poesia_pri1.htm

- <http://www.samfainadecolors.cat/> Espectacles basats en cançons tradicionals.

- <http://cosdelletra.blogspot.com> Blog del grup Cos de Lletra. Espectacles sobre poesia.